

ŠTEV. 8
1-9-3-7

SLAVENSKO
ČEBELARSTVO
LETNIK
XL

GLASILO

SLOVENSKEGA
ČEBELARSKEGA
DRUŠTVA

V
LJUBLJANI

Vsebina:

O donosu pasišč, številu panjev in izbolj. paše	113	Kotiček za radovedneže	121
Nova barva za čebelnjake	115	Dopisi	122
Letošnje leto resen opomin našemu čebelarstvu	116	Nekaj čebelarskih spominov	123
Moji doživljaji	117	Društvene vesti	124
Smrtna kosa	119	Naše podružnice	125
Opazovalne postaje	119	Drobir	126

Mali oglasi

Zamenjam 9 novih praznih A. Ž. panjev z verando za plemenjake ali roje. Plavec Dragutin, Zagreb, Sv. Duh 125.

Deklico, nad 10 let staro, še šoloobvezno, ki bi imela veselje do čebelarstva, po možnosti siroto neoporečnih staršev in razumno, iščem. Celotna oskrba v hiši; tudi možnost obiskovanja šole. Deklica bi prišla v dobro hišo k izobraženim ljudem. Naslov pri uredništvu Slov. čebelarja.

Čebelarji!

Dolžnost nas vseh je kupovati čebelarske potrebščine le v

Društveni Čebelarni

**v Ljubljani
Tyrševa 21**

odnosno pri njenih podružnicah, ki se nahajajo:

v Celju

v poslovnih prostorih tamošnje podružnice Kmetijske družbe v Aškerčevi ulici

v Dolnji Senci

v trgovini s papirjem Marica Sever

v Mariboru

v skladišču ondotne Kmetijske družbe, Meljska c. 12

v Ptujju

pri g. Franu Komelu, uradniku sreskega načelstva

Naročnina (članarina) znaša letno Din 35.— (za inozemstvo Din 46.—).

Glasilo Slovenskega Čebelarskega društva v Ljubljani

Izhaja mesečno. — Urejuje: Avgust Bukovec, Ljubljana, Gruberjevo nabrežje 14

Številka 8

V Ljubljani, 1. avgusta 1937

Letnik XL

O donosu pasišč, številu panjev in izboljšanju paše

Henrik Peternel — Sp. Hudinja.

O letnem donosu čebelne družine so med čebelarji še vedno zmotna mnenja. Že pred leti sem opozarjal v Sl. Č., da je letni in celotni donos panja veliko večji, nego mislimo, in sicer od 50 kg navzgor.

Da je moja takratna trditev resnična, je zopet potrdila letošnja pomlad. Meseca aprila in v začetku maja je bilo zelo malo paše. Čebelarji so morali marsikateri že dobro razviti čebelni družini pokladati. Po močnem krmljenju so čez dva ali tri dni pregledali panj in ugotovili, da so čebele že porabile vso jim dano hrano. Kdor je računal, koliko hrane bi moral dati panju na mesec, da bi bil v istem položaju kot takrat, ko mu narava nudi dovolj hrane, je prišel do neverjetno visoke številke 6—7 kg, in to kljub temu, da so vsaj nekoliko dobile. Tudi smo letos spoznali, kako velikih denarnih žrtev je treba, da moremo v več tednov trajajoči brezpašni dobi ohraniti čebele zgolj žive.

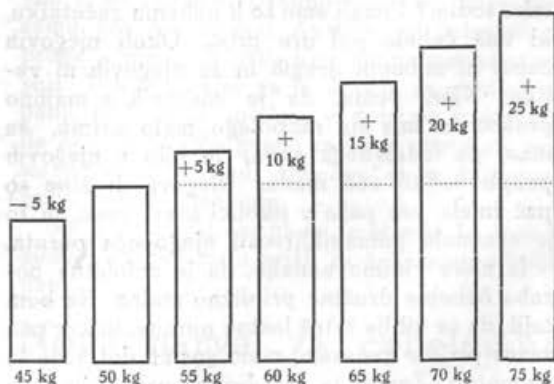
Ako tedaj trdim, da nabere in porabi čebelna družina za lastno rabo povprečno letno 50 kg medu (obnožine ne štejem), gotovo ni ta cenitev nad resnico, ker moramo računati na zimsko zalogo 12 kg, na 5 mesecev glavnega razvoja 30 kg, ostalih 8 kg pa na čas med glavnim razvojem in počitkom. Delo čebelne družine je tedaj ogromno, in mi dobimo le to, kar je čez potrebo čebelne družine, namreč kar nanesejo čebele nad 50 kg.

Iz tega tudi razvidimo, da ni razlika med posameznimi čebelnimi letinami, ako izvzamemo izredne prilike (n. pr. medenje hojke), veli-

ka. Pogled na sliko nam kaže, da mora biti letina že zelo dobra, da nanese čebelna družina 50 odstotkov več, nego potrebuje zase. Takrat natoči čebelar v svoje lonce celih 25 kg na panj.

Še nekaj drugega nam kaže slika. Vidimo, da med posameznimi stojišči čebel ni tako velika razlika glede zmogljivosti paše, kakor običajno mislimo. Ako je povprečni donos v kakem kraju nekoliko večji nego v drugem, in sicer redno, je to sicer znamenje, da je tam za tisto število panjev paša izdatnejša nego za število panjev, ki so v drugem kraju.

Ako tedaj izvzamemo okoliše, kjer morajo čebelarji redno s prehranitvijo vzdrževati tiste maloštevilne čebelne družine, ki se tamkaj nahajajo, je treba povsod, kjer je čebelarstvo manj donosno, iskati vzrokov za to drugod kakor v manjši zmogljivosti krajevne paše.

Pogled na sliko je tudi poučen za posamezna čebelarstva. Ako čebelar konec leta nariše za vsako svojo čebelno družino (plemenjaka) podobno sliko, bo med njegovimi družinami nekaj takih, ki niso dale ničesar, morda celo take, ki jim je moral dodati 5 kg zimske

zaloge, a bodo tudi take, katerim je odvzel 10 kg in tudi več medu. Ako se slika ponavlja več let, tako da so vedno družine istega plemena tiste, katere mu dajo medu, oziroma nič ne dajo, lahko čebelar vé, da ima v svojem čebelarstvu dobro in slabo pleme. Ako je čebelar količkaj razumen, bo brez obotavljanja odstranil tiste družine, ki so njegovemu čebelarstvu leto za leto v breme. To breme je težko, ker zahtevajo družine slabega plemena isto ali pa še večjo skrb nego dobre. Razlika je samo v tem, da nas družine dobrega plemena nagrajujejo za naš trud, slabi panji pa ostajajo nagrado vedno dolžni.

Čebelar se reši družin slabega plemena tako, da nadomesti slabe matice z dobrimi, ali pa da zgoda pomladi, če že ne jeseni, odstrani matice slabega plemena in čebele pridruži družinam z maticami dobrega plemena. Ako napravimo slednje in s tem zmanjšamo število plemenjakov, bomo zlasti tam, kjer je že preveč panjev, dosegli večji donos ostalih družin dobrega plemena. Pomisliti je treba, da tudi najslabše čebelno pleme nabere pretežno večino lastne potrebe, t. j. 40—50 kg. Ako že ne ves, se vsaj del tega medu razdeli na preostale plemenite družine.

S tem pa smo že pri vprašanju: morda je pa slabih uspehov naših čebel krivo preveliko število panjev v dotičnem okolišu? Pri svojih predavanjih v raznih krajih bivše mariborske oblasti sem neredkokrat lahko ugotovil sledeče stanje. Prav umen čebelar z velikim številom panjev se je pritoževal zaradi slabe letine in majhnega uspeha. Krivo temu ni bilo njegovo neznanje ali pomanjkanje skrbnosti, ampak dejstvo, da je imel veliko število čebelnih družin, streljaj od njega na desno in levo in še drugod so pa stali večji čebelnjaki. Zakaj tako sodim? Podali smo se k nekemu začetniku, ki ima čebele pol ure proč. Okoli njegovih čebel ni nobenih drugih in še njegovih ni veliko. Kljub temu, da je začetnik z majhno prakso in ima na razpolago malo satnic, še manj pa izdelanega satja, je bilo v njegovih panjih veliko več medu. Njegove družine so pač imele vso pašo v okolici same zase, in to je zravvalo pomanjkljivosti njegovega obrata.

Iz slike vidimo nadalje, da je celoletna poraba čebelne družine približno stalna. Ne bom tajil, da se giblje črtež lastne porabe, kakor pač razne prilike nanesejo, malo gor ali dol, toda le neznatno. Znano je, da boljša paša nima za posledico večje porabe čebelne družine, nasprotno, čim obilnejša je, tem manj ima matica prostora za zaleganje; ravno odgoja zalege pa zahteva veliko hrane.

Ne bo tedaj nepotrebno, če opozarjam čebelarje na izboljšanje krajevne paše. Od tega

imajo čebelarji gotovo veliko korist. Dosedanja krajevna paša je krila le lastno potrebo čebelnih družin, vse, kar dobijo več, je v prid čebelarja. Seveda ne sme čebelar na račun izboljšanja paše pomnožiti število panjev. Poglejmo sliko: ako naberejo posamezni panji letno po 5 kg več, znese to pri 7 družinah celih 35 kg, kar ni dovolj za celoletno potrebo osme družine, katero bi postavil čebelar na račun izboljšanja paše. Za čebelarja pa pomeni 35 kg več pri 7 družinah veliko.

Še nekoliko besed o izboljšanju čebelne paše.

Med svetovno vojno so dobili vojaški poveljniki v zaledju povelje, naj skrbijo za večji pridelek, in naj v ta namen snujejo čebelarstva. Prišel je k meni neki tak poveljnik in me naprosil, naj pogledam njegovo čebelarstvo, o katerem je bil prepričan, da bo zelo donosno. Pokazal mi je 4 dunajske panje in rekel: »Tu sem vsejal gredo resede, gredo boreča, 10 sončnic itd.; to bo več kot dovolj za 10 panjev, kolikor jih lahko postavim. Razložil sem mu, da tiste gredice ne pomenijo dosti, saj morajo čebele obiskati 6 milijonov deteljnih cvetov za 1 kg medu. Cvetov mora tedaj biti v milijarde, milijon je premalo. Že iz tega dejstva sledi, da prizadevanje posameznika za zboljšanje čebelne paše ne more roditi uspehov, ako drugi ničesar ne store.

V prvi vrsti je kmetovalec, ki lahko nudi čebelam milijarde cvetov. Tu pridejo v poštev močno medeče oljnatе rastline. Videl sem zlatorumena polja repice v Slovenskih goricah. Čebele so se pasle kakor na ajdi. Medtem ko so v dolinah porabljale zadnje kapljice zimske zaloge, so ob cvetenju repice novile satje. Kmetovalci so pravili, da jih ta rastlina zadovoljuje, saj dobijo od nje olja za dom, odvišni pridelek pa lahko prodajo. Glede olja so postali neodvisni od trgovine. V okolico Vinkovcev v Slavoniji pripeljejo čebelarji iz Banata letno 8000 panjev na pašo na repici. Olje, ki ga daje ta rastlina, pa pri nas kupujejo v trgovini, namesto da bi ga pridelovali doma. Ugodno je, da dobi kmetovalec po repici še isto leto nezmanjšani drugi pridelek. Isto velja tudi za rdečo deteljo (inkarnatko). Čebelarji se pritožujejo, da kosijo to deteljo prerano, koj ko začne cvesti. To je resnica, a če bi je bilo zelo veliko, bi čebele vseeno na njej veliko dobile. Kmetovalci se pa pritožujejo, da jim ta detelja velikokrat pozebe. Proti temu se je lahko zavarovati s tem, da jo sejemo mešano z njivskim kopitnikom, ako eno ne uspe popolno, uspe drugo, in košnja je izdatna.

Boleča rana za čebelarstvo je domača ali črna (štajerska) detelja, ki ima, razen v zelo suhih letih, tako globoke čašice, da čebele ne morejo do medečine. A tudi tu se odpira po-

žrtvovalnim čebelarjem in čebelarskim podružnicam prilika uspešnega delovanja. Poskusi z novimi vrstami detelje in čebelami z dolgim rilčkom so se izjalovili in so tozadevne nade tako rekoč pokopane. A čebelarji imamo drugo možnost. Domača detelja nima spodrastka, pogostokrat se pojavljajo pleše na njivi v škodo kmetovalca. Ako pri setvi primešamo nekoliko švedske detelje, bomo boljše odrezali, dobili več ruše in na izpraznjenih mestih še dobro košnjo, ker je švedska detelja bolj odporna nego domača. Za setev same švedske detelje ne bo mogoče pridobiti kmetovalcev, ker je košnja manj izdatna, dasi je kakovost pridelka veliko boljša. Za čebelarje bi bila taka vmesna setev velike vrednosti, ker cvete švedska detelja bolj rano kot domača in izredno med. Tisti malenkostni stroški za seme, ki bi ga dali zastonj kmetovalcem, bi obrodili stoteri sad, ki bi bil v prid čebelarjem.

Ajde, to botrico, ki daje čebelam zimsko zalogo, sejejo v mnogih krajih malo, ker jo pogostokrat pobere slana. Da to onemogočimo, jo je treba sejati nekoliko dni prej. To je pa mogoče le, ako žito prej dozori. Mesto tarnati, bi se morali čebelarji zanimati za vse vrste žita, ki zorijo nekoliko prej in kljub temu obilno obrode. Naš kmetovalec je dovzeten za vse, kar mu več donaja, sam pa se ne mara baviti s poizkusi. Tu mu mora pomagati čebelarska organizacija zaradi izboljšanja njegovega in čebelarskega položaja.

Poglavje zase je obilnejše ali slabše medenje cvetov. Znano je, da n. pr. ajda izredno med in izborno plenja, ako pred setvijo pognojimo zemljo s fosfatnimi gnojili. Medenje je tem boljše, čim boljša je prehrana rastline, ki nosi cvet. Vredno je vse paznje in poizkusov, kako povečati medenje cvetov. Ni treba, da bi v ta namen segali po dragih pomožnih gnojilih. Naloga čebelarskih znanstvenih zavodov naj bi bila, da najdejo pota za izboljšanje čebelne paše. Pri nas ni takega zavoda, kar je vsega obžalovanja vredno.

Velike važnosti za čebelno pašo je stanje gozdov. Gotovo je, da medijo največ starejša drevesa. Opazoval sem celo medenje na prav starih bukvah v gozdu, ki v njem niso sekali celo stoletje. Žalostno je, da je orjakov v naših gozdovih vedno manj. Čebelar naj se trudi, da ostanejo stara drevesa vsaj za seme. Sicer je to dolžnost državnih oblasti, da onemogočajo premočno sekanje, da ne doživimo takih polomov kakor Američani, ki jim gine plodna zemlja.

Drevesa, ki so vredna, da jih čebelar zasaja, so sledeča: vrba (iva), češnja in akacija. Vrba je važna radi tega, ker nudi čebelam zgodaj spomladi pobudo za obilnejše zaleganje. Ob

vrbinem cvetu zastavljena zalega nadomesti one stare čebele, katere padejo kot prve žrtve spomladanskega dela. Češnja je drevo, ki nam daje prvi zdravi domači sad; zasluži sajenja že radi plodov, veliko je vreden njen les za pohištvo, za čebelarja pa je cvetoča češnja naravnost znamenje veselja, saj ga reši običajno skrbi za spomladansko prehrano čebel. Seveda medo drevo obilnejše, čim starejša je in čim manj žlahtne sorte je. Akacija je mnogokrat edini pomladni pridelek medu. Cvete sicer le malo časa, med je zelo voden in se močno vsuši, a drevo medo obilno. Narodu in pesku medo obilnejše nego v mastni zemlji. Akacija spada tedaj na goljave, peščena in skalnata gola zemljišča, in teh je dovolj. Zapomniti si je treba, da akacije ne smemo sekati, ako nočemo, da bi se razmnožila po poganjkih iz korenin. Akacijev les je naravnost dragocen, ako je od odraslih dreves. Kolarji ga radi kupujejo, inozemstvo se zanj v novejšem času močno zanima.

Divji kostanj, ki ga precej sade, nudi čebelam precej obnožine in nekaj medu. Pravi kostanj žal močno seka jo zaradi črešla, a ga je še dovolj v gozdovih, ker sila rad požene iz štorov in kmalu cvete.

Izmed grmov je čebelam najbolj koristen oni lepotični grm, ki ima jeseni snežnobeke, kot lešnik velike jagode. Na bivšem Štajerskem mu pravijo »sneg«, nemško Schneebeere (*sphoricarpus racemosus*; s. *orbiculatus* ima rdeče jagode). Njegovi ponižni svetlorožnati cvetovi nudijo čebelam od srede maja do konca avgusta neverjetno veliko medečine. Vreden je da ga zasajamo kot živo mejo. Uspeva tudi na polsenčnih krajih.

Izmed rastlin, ki jih lahko štejemo med plevel, a so čebelam izredno v korist, imenujem samo boreč. Že pod Avstrijo so železničarji proge z njim obsejali, kjer se potem sam zaseja. V krajih, kjer ga je dovolj, se preživljajo panji z njegovim medom v dobi po košnji, ne da bi opešali. Neugnano raste in cvete na najslabših tleh in nudi čebelam vsak dan nove čašice polne medečine.

Naj bo dovolj! Da bi se le storilo to, kar je možno, pa bi kmalu prišli za čebelarstvo boljši dnevi.

Nova barva za čebelnjake

Fr. Lenarčič — Ptuj.

Ravno sedaj, ko so dolgi in vroči dnevi, je čas, da lično in trajno prepleskamo naše lesene čebelnjake in ograje. Po večletni skušnji lahko zanesljivo podam navodilo za poceni barvo, ki ravno tako dobro varuje les, kakor karbolinej, ki je mnogo dražji. Ta trpežna

ruska barva, ki prenese vse vremenske vplive, je ličnejša od karbolineja, sliči bolj oljnati barvi. Naredimo si jo sami na sledeči način. V lonec za 25 l denimo 17 l mehke vode (deževnice) in 450 g zelene (železne) galice. Ko se galica med mešanjem raztopi, dodamo raztopini 330 g bele smrekove (domače) smole, ki mora biti stolčena v prah ali moko in presejana. Vse to mešamo potem tako dolgo, dokler ne plava na površini smola v obliki gostih pen ali smetane. Nato dodamo, med neprestanim mešanjem, še 2 kg na drobno stolčene rdeče barve (Kolkotar rouge) in 1½ kg riževe moke. Nazadnje dolijemo polagoma še ½ l lanenega olja (firneža). Pri tem mora barva neprestano vreti in jo moramo mešati tako dolgo, dokler se na površini ne prikažejo oljnate kapljice. Les obdelavamo s to barvo ob suhem in toplem vremenu. Barva mora biti dokaj gorka, sicer se ohlajena sesede; potem jo moramo zopet segreti. Navedena množina zadostuje za ploskev 60 m² in stane okrog 20 Din, ne računaje lastni trud, katerega imajo idealni čebelarji zastoj vedno dovolj.

Barva vzdrži mnogo let, ako se dobro posuši. Lonec, ki v njem kuhamo barvo, naj bo za ⅓ množine barve večji, da barva ne prekipi. Na ta način prepleskan čebelnjak ali ograja je ličen in sliči pleskanemu z oljnato barvo. Sedanja topla letna doba je prav primerna za pleskanje.

Letošnje leto resen opomin našemu čebelarstvu

Vlad. Martelanc — Črnomelj.

Letošnja katastrofalna letina, kateri ne najdemo v čebelarški kroniki zlepa para, je zaprepastila slovenske čebelarje, da skoraj ne morejo do sape. Vso Belo Krajino, ki je s svoje bogate mize dobavljala zadnja leta večino medu za D. Č., je letos zadela taka katastrofa, kot menda noben drug kraj v Sloveniji. Po do sedaj zbranih podatkih je padlo tod do 70% kranjčev in košev, dočim so A. Ž. panji dostradali nekaterim revnejšim čebelarjem, ki niso zmogli za sladkor. Vso katastrofo ni pripisovati samo neprestanemu deževju v marcu, aprilu in mrzlim severnim vetrovom do polovice maja, ampak tudi pičli zimski zalogi, katero so čebele s težavo nabrale lansko jesen. Ako nam je pomlad vsaj nekoliko naklonjena, se plemenjaki v Beli Krajini z zalogo 7 kg prav idealno razvijejo, dočim moramo onim, ki smo jim pustili 10 do 12 kg, odvzemati med, da matica lahko nemoteno zalega.

Toda tudi čebelarji-prevozniki, kateri so prezimovali čebele na obilni ajdovi zalogi, so morali seči po sladkorju. S tem so obdržali čebele pri življenju, niso pa mogli pospešiti razvoja panjev zavoljo pomanjkanja obnožine. Povprečno stanje zalege je bilo sledeče: 15. marca 3 sati, 15. aprila 6 satov, 15. maja 3 do 4 sati, 15. junija 7—8 satov.

Glavna paša je bila tako revna, da ni medila skoro nobena rastlina. Zavoljo deževnega in hladnega vremena so pašne čebele neprestano padale. Donos ni kril niti najnujnejših potreb panja. Neuki čebelarji so si upali take siromašne družine celo prestavljati. Kar je bilo izkušenih čebelarjev, so se zavedali, da na kak donos ni misliti, da je igra izgubljena in da gre samo še za to, da obdrže čebele pri življenju in jih za vsako ceno usposobijo vsaj za ajdovo pašo. Značilno je, da so največje izgube bili deležni oni čebelarji, ki so se oprijeli naprednega čebelarstva iz pohlepa in dobičkonosnosti, brez trohice idealizma. Z mirnim srcem so gledali umiranje panjev in pristavljali: »Ako se ne morejo preživljati sedaj v dobi cvetja, naj pomrejo, pomagati jim ne morem.« Pravi čebelarji so premagali vse ovire, stikali za medom, naročali sladkor in neumorno še ves maj pokladali svojim ljubljankam. Največji siromak je bil belokranjski kmet-čebelar s svojimi koši in kranjčiči. Zaradi pomanjkanja sredstev ni mogel ničesar ukreniti, da reši svoje na smrt obsojene čebele. Najstarejši belokranjski kmečki čebelarji niso bili niti od svojih prednikov poučeni o možnosti take katastrofe, kar potrjuje, da je že več generacij ni bilo.

Marsikateri, ki čita te vrstice, se bo začuden vprašal: »Kaj pa belokranjske čebelarske podružnice, ali so ves čas spale, da niso ukrenile ničesar v rešitev te važne gospodarske pango?« Storile, storile, pa še koliko! Naročale so sladkor, dajale navodila za krmljenje ter vzpodbujale in tolažile obupane čebelarje. Da se rešijo čebele revnih organiziranih in neorganiziranih kmečkih čebelarjev, je bila poslana na merodajno mesto vloga za nujno podporo. Rešitev je prišla konec junija, ko je padlo že nešteto panjev. Negativna rešitev je vsebovala pouk, da mora napredni čebelar vedno skrbeti za primerno železno zalogo pitanca, ne pa se zanašati, da bo v sili dobil podporo. V opravičilo nesrečnim čebelarjem treba pristaviti, da bi tudi medena rezerva treh do štirih kg na panj v mnogih primerih ne zadostovala, toda marsikatero družinico v kranjčju bi bilo mogoče rešiti z enim samim kg sladkorja. Neki čebelar trdi, da je nekemu panju dal skoro 10 kg medu v satju, ki so ga čebele vsega porabile in so sedaj suhe.

Iz tega vidimo, da so postali čebelarji letos za novo izkušnjo bogatejši. Skrbimo za obilno rezervo zadelanega medu v satju, ker v sili bo samo ta rešil čebele smrti. Od leta do leta je najbolje pustiti nekoliko plemenjakov, da zanesejo satje popolnoma v medišča in ta med spravimo tako, da bomo nanj pozabili. Samo malo premagovanja in dobre volje bo treba, pa bo šlo. Tolažba, da imamo na strani denar za sladkor, je malo vredna. S sladkorjem sicer čebele rešimo smrti, pa nič drugega. Toda kvišku srca! Letošnji golgoti bo sledilo vstajenje s polnimi lonci medu.

Prip. ured. Ob pregledovanju tega spisa sem se nehote spomnil nešteti drugih čebelarjev, ki že **več let** niso videli niti kapljice medu, pa so kljub temu žrtvovali vse in se celo zadolžili, da so čebele rešili smrti. Menda so tudi med belokranjskimi čebelarji taki, ki raje jemljejo kakor dajejo.

Moji doživljaji

Pirnat Josip — št. Jernej.

Res, prav prijetno je včasih obiskati sosednje čebelarje in malo pokramljati z njimi! Dostikrat sliši in izve človek kaj zanimivega in poučnega, večkrat pa tudi kaj izvirnega, kar spada že bolj v »staroversko« čebelarstvo.

Oni dan, sobota je bila, sem se napotil v obiske k Janezu v Rovte. Našel sem ga na vrtu, kjer si je po kosilu poiskal v hladni senci trenutek odpočitka in ondi popestoval svoje nebogljeno prvorojeno dete. In seveda, v počastitev tujca in iz zvedavosti, je takoj prihitel na vrt tudi Janezova »boljša polovica«, ki se je tudi takoj spustila z menoj v razgovor. Razložil sem jima, da prihajam prav za prav v kupčijskih zadevah, ker sem zvedel, da je Janezu odmrlo nekaj čebelnih družin, pa bi jaz rad kupil voščine za lastno uporabo. Res, imel je blago naprodaj, in takoj me je povedel v čebelnjak. Pa, o joj! Razdejanje, kakor da so pravkar Turki zapustili to nečedno poslopje! Orodje razmetano, satje razdrobljeno po tleh, panji, meter dolgi, ped široki in visoki, naloženi križ-kraž, tako da sem se res komaj splazil v notranjost.

Voščine je bilo nekoliko kilogramov izrezanih, nekaj pa še po panjih, a vse so bile stare, črne in razjedene od večče.

»Kako pa to, da imate po vseh panjih tako črno in staro satje? Iz tega bo prav malo voska,« nagovorim Janeza.

»O, veste, gospod, motite se, to ni staro satje. Barve je res bolj črne, to pa zato, ker so čebele nanosile vosek z ajde. Sem gledal

v jeseni, kako so nosile rjave kepice na nožicah in potem iz tega gradile satje,« mi je Janez strokovnjaško razložil.

Seveda sem mu ugovarjal in oporekal, a njegova trmasta narava je trdila svoje in je v tem zmotnem prepričanju gotovo ostala še do današnjega dne.

Odprla in pregledala sva panje, v katerih so spomladi odmrle družine; povsod je bilo zadaj že nad polovico izrezanega satja. Takoj mi je postalo jasno, da je gospodar v jeseni, po ajdovi paši, vse temeljito izpodrezal in izropal do »golihi kosti«. In ker je povsod izrezal mlado delo, je ostalo v panju le še staro satovje iz prejšnjih let, ki ni bilo več dosti prida in je vsebovalo prav majhne množine voska.

»Čez dvajset družin mi je vzela zima,« je ves obupan tožil gospodar in tarnal. »Čudno je to, ne res, da so pomrle? Kaj pravite, kaj je temu vzrok?«

»Še vprašate?! Vzrok je v tem, ker ste jih v jeseni preveč oskubili in so potem morale končati od lakote,« sem mu ves vznejevoljen odgovoril.

Začela sva se pogajati za voščine, a do kupčije vendar ni prišlo, ker je mož zahteval za slabo in črno blago kar pol stotaka, dasiravno ni bilo vredno niti četrtno tega denarja.

Pa preden sem odšel, sem na Janezovo prošnjo in željo odprl še druge panje in pregledal družine preživelih plemenjakov. Povsod izpodrezano, da se je kar videlo in svetilo skozi žrelo! V vsakem panju je brenčalo za dobro pest čebel in še te so neusmiljeno ropale in se klale med seboj.

»Kajne, da niso dosti prida?« me je zapu vprašal Janez. »Ampak, čudno se mi pa vendar zdi, ko so druga leta ob tem času že rojile, letos pa ni nič; saj je vendar cvetja vse polno?!«

»Kako bodo rojile,« sem mu odgovoril ves jezen, »saj vidite, da je v panjih le malo čebel in da so še te lačne! Združite vse družine v dva, tri panje, jih dobro nakrmite, pa se bodo do ajde že toliko opomogle, da bodo izrabile pašo tedaj in si nabrале zimsko zalogo. Pa v jeseni nikar več tako grdo ne ravnejte in pustite čebelam dovolj hrane za zimo. Vi ste ropar, ne čebelar!«

Zasmejal in zarežal se je na vsa usta; jaz pa sem pomislil, kako bi ga izplačal za ta zlobni smeh. Vprašam ga: »Kateri panj je najboljši in najmočnejši?«

»Tisti spodaj. Ali, za božjo voljo, nikar ga ne odpirajte, so hude čebele v njem in pikajo kakor sršeni. Oba bova morala bežati!«

»No, prav takega sem si želel,« si mislim. In da ohrabrim bojazljivca, ga povabim k sebi rekoč: »Le nič se ne bojte! Boste videli, kako bodo krotke. Veste, jaz imam tako hud pogled, da se me čebele boje in bodo zato pohlevne kakor ovčice.«

Res, mož se je ujel v past in se, v strahu in v veliki radovednosti, priplazil v mojo bližino. Tedaj pa sem hitro odprl končnico panja, kakor po nesreči butnil vanj in že so prihrumele srdite čebele in se vsule po čebelnjaku... Ojej, ojej! To je bil prizor za bogove! Res sem tudi jaz dobil nekoliko pikov in poljubčkov na glavo, a glavni roj se je vendar zaprašil v Janeza, ki je bil od vročine ves prepoten in je poleg tega še precej dišal po hlevskem gnoju. Zatulil je na ves glas, zvihral po čebelnjaku, prevrnil kup praznih panjev in že izginil v domačo hišo... Pokal sem od smeha in se radoval ob zavesti, da sem vsaj malo izplačal tega lakotnega čebelarja in ga kaznoval za njegove grde, tatinske pregrehe.

Pa žal, nisem se dolgo veselil zmagoslavja, kajti naenkrat je privihrala k čebelnjaku Janezova »boljša polovica«, uprla po zgledu naših dičnih Slovenk roki v bok in mi začela peti »litanije«, kakor da bi bil jaz glavni krivec naše nesreče.

»Le kaj vas je prineslo danes k nam?« je hitela. »Vi ste krivi, da moj mož divja, bega in tuli sedaj po hiši. Jutri je nedelja. Kako naj ga pošljem v cerkev, ko bo ves skažen in zabuhel? Kaj stičete pri nas za satjem? Če smo doslej lahko živeli brez tistih vaših krajcarjev, bi bili lahko tudi poslej! — Naš mora dati od hiše to grdo golazen. To ni za kmeta. To je za gosposke lenuhe, ki imajo preveč časa, da ne vedo kam z njim!...«

»Ali gospa...« sem jo skušal pomiriti.

»Nič, nič! Zaklenila bom čebelnjak, le pojdite! Vi ste krivi vse te grde nesreče!«

Res, zaklenila je čebelnjak, odbrzela v hišo in me tako samega pustila na vrtu. Kaj sem hotel? Napotil sem se proti domu, med potjo pa se še enkrat iz radovednosti ozrl na Janezovo domovanje. In glejte: Opazil sem ga, sedečega v veži, njegova boljša polovica pa mu je ljubeče polagala mrzle obkladke na razkuštrano glavo in ga pri tem precej glasno tolažila z najizbranejšimi besedami in izrazi, ki jih pač more ob taki priliki izreči in izgovoriti le dobro razpoložena in ljubeča ženica.

Nasmehnil sem se tej »goreči« ljubezni in sem naglo in urnih korakov pohitel proti domu, boječ se, da ne bi morda ta gorka ljubezen hude ženice dejansko tudi mene dosegla. Pa, hvala Bogu, srečno sem odnesel zdrave noge in se proti večeru zadovoljen in nasmejan vrnil v svoj tihi in mirni dom.

Nekoliko dni nato sem po istih opravkih obiskal čebelarja Andreja, ki pase krilato »zverjad« v prijazni gorski vasi. Našel sem ga ležečega pred čebelnjakom, kjer si je v mehki travi solnčil in ogreval že precej priletno in izsušeno telo.

»Imate kaj voščin?« ga vprašam. »Kupim vsako množino in dobro plačam.«

»Ste trgovec?« me vpraša mož in premeri z ostrim pogledom od nog do glave.

»Ne,« mu pojasnim, »nisem trgovec, čebelar sem in bi rad voščine za svojo uporabo.«

Pa se je zarežal možakar tej moji razlagi, da se mu je pokazal v vsej lepoti edini zob, ki ga je še imel v ustih.

»Kaj, zase boste rabili satje? Bežite, bežite, čemu vam bo taka stvar? Saj ni za jed!«

»Vem, da ni. Ampak, veste, voščine bom prekuhal, da bom dobil vosek. Iz voska bom dal potem delati satnice, voščene plošče z vtisnjenimi začetki čebelnih celic, da bodo potem čebele na podlagi tega zgradile pravilne in lepe sate brez trotovine.«

Ali to pa je bilo za moža že preveč. Vstal je in ves jezen zagodrnjal: »Kaj, vi boste komandirali čebele in jim kazali pota, kako naj delajo in grade? Bodite vendar pametni in ne imejte me za norca!« — Ozrl se je še enkrat name, potrkal s prstom po čelu in nato užaljen in togoten izginil v leseno bajto, odkoder ga ni bilo več na izpregled. Osupljen sem stal še nekaj časa pred čebelnjakom čebelarja čudaka, nato pa odšel v sosednjo gorsko vas, kjer pase čebele Anton, mladi, za vse dobro vneti in dovetni gospodar.

Voščin tam sicer nisem dobil, ker jih je bil že prej pokupil svečar iz mesta, pač pa sem ondí prebil nekaj prav lepih in zadovoljnih uric. Pomaгал sem Antonu urediti nekoliko A.-Ž. panjev, s katerimi ni vedel kaj početi, nato pa sva se usedla pod košato lipo in se pri čaši vina razgovarjala o čebelarjskih rečeh.

Našel sem dovetnega človeka, ki je pazljivo poslušal moje razlaganje in si vse tudi hvaležno vtisnil v srce in v spomin.

V prijetni zavesti, da sem opravil dobro delo, ko sem poučil nevednega, a za napredek dovetnega čebelarja, sem proti večeru zapustil gostoljubnega gostitelja in vesele in razigrane volje odšel proti domu.

Stopal sem po trdi cesti in, glejte, proti navadi in običajem sem ves čas nekaj popeval in žvižgljal predvse, kar se v mojem življenju zgodi in doživi pač le vsakih sto let. — Kaj je bilo vzrok tej razigrani volji, še danes ne vem. Morda lepota božje narave... morda le hudomušni vinski duhovi, ki so se tedaj

kakor tatovi plazili po moji plešasti glavi in mi, v sladki omami, polagoma objeli in povezali vse telo? ... Bog edini je, ki pozna naša pota in cilje, pa si zato ne belimo glave in naj rajši vzroki te moje radosti vekomaj ostanejo skrivnost zame in za vas...

In potem sem še večkrat poromal okoli sosedov-čebelarjev, ki pasejo krilato živinico. Mnogokrat je smeh spremljal moje obiske, dostikrat tudi jeza in nejevolja, ko sem gledal in sodil delo nemarnih »staroverskih« čebelarjev.

Res, mnogo jih je, ki še tavajo v temni zmoti nevednosti, mnogo še, ki jim je sodobno čebelarstvo nerazrešljiva uganaka. A upajmo, da tudi tem kmalu prisijejo novi žarki spoznanja, da bodo krenili na nova, lepša in koristnejša pota!

Z besedo in peresom vsi na delo, vsi, kdor ima apostolski poklic v sebi, pa bomo kmalu preganali temo tudi iz čebelarstva, te lepe panoge narodnega gospodarstva, in novi, lepši časi bodo prisijali našemu ljudstvu in našim čebelarjem po vsej lepi in širni domovini!

Smrtna kosa

Dne 17. julija t. l. je umrl v Celju g. **Josip Armič**, šolski upravitelj v p.

Rojen je bil l. 1870 pri Sv. Heleni v ljubljanski okolici. Služboval je v Ljubljani na gluho-nemnici, v Mozirju in Velenju, po prevratu pa kot šolski upravitelj v Radečah pri Zidanem mostu. Bil je izvrsten učitelj, nadarjen risar in vnet čebelar, ki je spisal marsikako razpravo o čebelarstvu. Sodeloval je tudi pri Lovcu in raznih drugih časopisih. Za Žnidaršičevo knjigo »Naš panj« je napravil večino risb za klišeje. Pred upokojitvijo je bil predsednik čebelarske podružnice v Radečah, ki so jo ustanovili na njegovo pobudo. N. v m. p.!

Pretekli mesec je umrl v Kamnjah na Vipavskem starosta ondotnih čebelarjev, gosp.

Janko Vodopivec, šolski upravitelj v p. Dasi star že 70 let, je imel še vedno okoli 180 panjev, ki jih je vzorno oskrboval in prevažal na razna pasišča križem Slovenije. V čebelarstvu je bil izredno podkovan. Čebelaril je v panjih s nastavkom, ki jih je izumil sam. Pečal se je z vnemo z vzrejo matic — prvi v

odotnih krajih, ter 50 let vodil vzorno in zanimivo statistiko o svojem čebelarstvu. V njegovi knjižnici je zbranih mnogo redkih in zanimivih knjig čebelarske vsebine. Z vnemo je sodeloval pri domači čebelarski organizaciji. Za svoje delovanje je bil odlikovan od italijanske vlade s častno diplomom.

Z enako vnemo je deloval tudi za izboljšanje sadjarstva, zlasti pa vinarstva in kletarstva.

Splošno spoštovanega in priljubljenega moža so pokopali ob veliki udeležbi ljudstva, ki je prihitelo od vseh strani, da ga spremi k večnemu počitku. Blag mu spomin!

Opazovalne postaje

Blejska Dobrava. Letošnje leto je še slabše kot lansko. Čebele so pregnale trote iz več nego polovice panjev. Zato rojev ni bilo.

Virmaše-Šk. Loka. Matice so se slabo prašile; več se jih je celo izgubilo. Isto tožijo tudi sosednji čebelarji. Konec meseca smo nekaj malega točili. Med je lepe barve in finega okusa.

Barje. Ker ni bilo doma paše, smo čebele v začetku junija odpeljali na pašo pod Krim.

Radi deževnega vremena smo se vrnil s še lažjimi panji.

Dob. Tako slabe letine še ne pomnim. Do 9. maja sem moral pokladati. Trote so začele odganjati že 10. junija. Pomladna paša je trajala torej 30 dni in uspeh je ničev.

Skorno. Število družin bom moral znižati. Če ne, bo prevelika izguba.

Spodnja Ložnica pri Žalcu. Od 30 plem. samo 2 roja! Zaradi dežja in slabe paše

so odgnali trote skoro vsi panji. Medu je zelo malo.

Novo mesto. Tako katastrofalne letine še ne pomnim. Niti za sproti niso nabrale; morali smo jih krmiti. Panji so brez zaloge; ajdova paša pa je še daleč. Toda kdo jo bo izkoristil, ko bodo panji brez čebel, če nas otava ne reši?

Muta. Poraba je večja kot donos. Čebele se preživljajo z zalogo od prejšnjega meseca. Trote vsevprek preganjajo.

Cezanjevci. Pitati moramo, sicer nam bodo vsi roji propadli.

Nedeljica. Radi nenadne suše so medišča prazna; ojačene družine nam bodo v tej slabi paši snedle še ta med, kar ga je ostalo. Na točenje pri nas ni misliti.

Leskovec. Družine imajo komaj za sebe dovolj. S trcanjem v naši okolici ne bo nič. Preostaja le še ajda.

Brežice. Če ne bo ajdove paše, je obstoj čebel ogrožen. Roji, ki so zelo redki, so slabi in bodo najbrž propadli. Obnožine so nanosile toliko, da ne bi pozneje mogle niti zalegati.

Dol. Toplice. Lipa je dobro medila, toda ostala je neizkoriščena radi dežja. Ravno tako kostanj. Trotom bije zadnja ura. Tako slabe paše ne pomnim, kar čebelarim.

Krka. Včasih smo se rojev veselili, letos se jih pa bojimo, ker jih bo treba krmiti, da se bodo obdržali do ajde.

Št. Vid-Stična. Nobenega roja, nič medu! Če bom hotel obdržati čebele, bom moral dobro krmiti!

Mesečni pregled za junij 1937

Kraj	Višina nad morjem	Panj je teže										Toplina zraka			Dni je bilo						
		pridobil v			izgubil v			v mese- cu čistih dkg		največ pri- dobil	naj- višja	naj- nižja	sred- nja me- sečna	izletnih	deževnih	snežnih	oblačnih	pol jasnih	vetrovnih		
		1.	2.	3.	1.	2.	3.														
		mesečni tretjini dkg						pri- dobil	po- rabil	dkg										dne	C°
Blejska Dobrava . . .	577	30	15	30	15	10	20	30	—	20	3	+28	+14	+19.6	24	5	—	5	7	18	2
Breg-Križe.	483	80	160	70	—	—	—	310	—	60	15	+30	+9	+21.12	27	16	—	8	15	7	8
Kranj	385	180	10	55	185	160	110	—	210	60	1	+30	+11	+18.9	30	17	—	6	19	5	16
Virmaše-Škofja Loka .	361	460	85	40	195	75	145	170	—	160	4	+30	+12	+20.48	29	17	—	6	16	8	26
Tacen-Smarna gora . .	314	80	—	145	105	160	95	—	135	50	2	+30	+10	+17.86	28	12	—	8	8	14	6
Barje.	289	15	10	165	160	150	10	—	140	45	27	+32	+10	+20.5	28	7	—	9	4	17	2
Dob	305	290	10	10	80	160	190	—	120	100	4	+31	+9	+19.26	28	16	—	9	15	6	4
Rova	350	220	20	20	180	145	55	—	120	75	5	+31	+8	+19.73	28	17	—	5	10	15	4
Škorno-Novi kloster . .	450	230	100	20	50	150	125	25	—	80	9	+29	+11	+19.65	29	6	—	6	24	—	2
Sp. Ložnica-Zalec . . .	252	130	20	170	80	55	20	165	—	55	5	+23	+9	+16.55	28	13	—	5	19	6	27
Leveč-Sl. Bistrica . . .	355	150	—	50	100	275	100	—	275	50	11	+26	+4	+10.75	30	21	—	4	17	9	8
Muta.	387	370	60	70	170	300	120	—	90	120	1	+26	+10	+17.65	28	19	—	7	18	5	20
Sv. Duh-Selnica	536	55	80	205	40	80	10	215	—	50	26	+24	+6	+12.95	26	10	—	7	19	4	8
Studenci-Maribor . . .	265	40	15	790	150	200	30	465	—	110	24	+29	+8	+20.76	28	9	—	5	15	5	19
Podova-Dravsko polje .	255	10	—	—	170	250	330	—	740	10	7	+28	+7	+19.03	26	11	—	4	12	14	29
Cezanjevci.	182	10	—	—	170	250	330	—	740	10	7	+28	+7	+19.03	26	11	—	4	12	14	29
Nedeljica-Turnišče. . .	170	5	—	—	90	75	155	—	315	5	4	+21	+9	+20.20	26	7	—	5	1	24	7
Žetale-Rogatec	322	300	40	540	70	110	40	660	—	150	24	+29	+11	+19.60	25	11	—	6	12	12	16
Donačka gora-Rogatec .	397	110	50	990	—	—	—	1140	—	180	28	+32	+9	+19.80	30	15	—	6	8	16	5
Kozje	307	166	130	320	—	—	—	616	—	60	24	+32	+11	+19.40	23	13	—	7	14	9	16
Leskovec-Krško.	186	*)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+24	+14	+18.80	29	9	—	1	13	16	10
Zakot-Brežice	156	—	—	230	60	225	—	—	55	70	26	+30	+11	+21.70	29	8	—	2	18	10	2
Toplice-Dolenjsko . . .	179	155	155	170	45	155	145	135	—	80	28	+27	+10	+18.88	27	17	—	9	14	7	25
Krka.	300	140	60	80	25	90	80	85	—	45	6	+33	+13	+22.06	25	13	—	14	13	3	22
Št. Janž-Dol.	347	50	20	335	20	—	—	385	—	55	25	+35	+6	+21.03	23	14	—	11	8	11	6
Št. Vid-Stična	360	*)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+29	+7	+18.30	28	10	—	8	19	3	—
Cerknica	575	170	240	835	5	110	—	1130	—	150	26	+30	+7	+17.60	24	6	—	4	15	11	8
Sv. Gregor-Ortnek. . .	736	340	150	114	—	—	—	604	—	60	9	+28	+14	+20.73	30	11	—	2	5	23	16
Novo mesto	180	75	50	115	55	165	35	—	15	35	2	+34	+9	+21.40	26	12	—	7	9	14	1
Šmarjeta	375	210	70	260	70	120	100	250	—	60	22	+31	+12	+20.92	28	18	—	6	4	20	20
Valpca vas	280	170	240	835	5	110	—	1130	—	150	26	+30	+7	+17.60	26	6	—	4	15	11	8

Vsi panji so A.-Ž. sestava. *) Tehnica pokvarjena.

1. V občini N. na Štajerskem sem imel že več let pasišča, kamor sem vozil čebele na ajdovo pašo. Komisija, ki je julija meseca pregledovala posamezna pasišča, je moje dosedanje kasirala, določila pa na nekem drugem kraju novo pasišče za 100 panjev. V svoje presenečenje sem dobil obvestilo od občine, da čebel ne smem pripeljati na pašo, ker je novo pasišče že zasedeno. Peljal sem se na lice mesta in pri županstvu dognal, da so novo pasišče odkazali štirim drugim prevaževalcem in da svojih čebel sedaj ne morem postaviti nikamor. Od omenjenih prevaževalcev sta dva nova, ki še nikdar nista imela čebel tam na ajdovi paši, dva pa mnogo mlajša prevaževalca, kakor sem jaz. Prosim pojasnila, kdo ima prvenstveno pravico do novega pasišča za 100 panjev? D. L. Š. p. M.

Vsekakor vi! Vaše staro pasišče je komisija sporazumno z domačimi čebelarji kasirala in določila novo. Zato imate vi prvenstveno pravico do izrabe novega pasišča, če ste čebele prijavili pravočasno.

Tudi po čl. 4. naredbe o prevažanju čebel na ajdovo pašo imate prednost pred drugimi — mlajšimi — prevaževalci. Zato je odločba občine nezakonita ter jo lahko izpodbijate.

2. Trgovcu sem prodal 420 kg letošnjega akacijevega medu, ki ga je kupil na podlagi doposlanega vzorca. Sedaj mi je blago stavil na razpolago, češ da se je naknadno prepričal, da blago ne odgovarja vzorcu in da ni popolnoma prepričan o njegovi pristnosti. J. P. v V.

Slučaj je, da imam v družini pravnika, zato lahko odgovarjam na vaše vprašanje. Ker vas osebno poznam, sem prepričan, da bi trgovec rad skoval iz te kupčije še posebne koristi. Prepričan sem, da ste mu poslali pošteno blago po vzorcu. Zato mu sporočite, da blaga ne vzamete nazaj ter da zahtevate plačilo v pogodjenem roku. Predlagajte, oziroma zahtevajte, da pošlje med kakšni državni poizkusni postaji v preiskavo, toda na lastne stroške. Če vse to ne bo zaleгло, boste morali dolg iztožiti.

3. Moj čebelnjak stoji 20 m od nasada malih in večjih smrek. Poleti letajo okrog čebelnjaka sinice, posebno ob deževnih dneh. Kadar se izpeljavajo iz gnezda mladiči, so sinice posebno živahne in pobirajo čebele, ki leže po tleh pred čebelnjakom. Opazil sem tiče odpadke prav pred žreli. Ali so sinice opasne tudi živim čebelam? Ali bi kazalo čebelnjak prestaviti drugam, kjer bi v bližini ne bilo drevja? K. M. v S.

O sinicah je bilo v Sl. Č. že večkrat govora. Nekateri čebelarji so jim zelo gorki, nekateri pa ravno nasprotno. Mene je tiče življenje vse življenje močno zanimalo, sinice pa še posebno. Opazoval sem jih zelo natančno in moram reči, da jim čebelarji delajo mnogo krivice. Poleti pobirajo po bradah in po tleh pred čebelnjakom zalego, ki jo čebele izmetavajo iz panjev. Tudi trotoev se ne branijo, toda teh ne pobirajo rade. Pri meni so sinice zelo domače, zato jih lahko opazujem iz velike bližine. Še nikdar nisem videl, da bi se lotile živih čebel.

Pozimi je stvar drugačna. Takrat jih lakota žene, da stikajo okoli panjev. Štorkljajo po bradah in pobirajo mrtve čebele. To je vsa »škoda«, ki jo delajo! Ali je čebelarju žal celo mrtvih čebel? Privijte pozimi brade panjev, pa boste zaradi sinic lahko spali. Kakšno škodo naj bi potem še delale? Bombaževino, ki imate z njo zamašena zgornja žrela in reže med panji, cefrajo — pa jo nadomestite s časopisnim papirjem.

Čebelnjak pustite na mestu. Opazujte še bolj sinice, pa se boste prepričali, da ste jih prečno sodili. Pozimi jim nudite koščke loja, ki jih obesite po drevju, pa se za mrtve čebele niti zmenile ne bodo. Zapomnite si za vselej: sinice so za sadjarja najkoristnejše ptičke. Kadar so pozimi lačne, ne pozabimo nanje.

4. Ali je dovolj, če pregrnem panje na paši z lepenko in jo obtežim s kamenjem? Kakšno streho mi najbolj priporočate, da bi bili panji dobro zavarovani pred dežjem. V. Z. v C.

Lepenka je v sili prav dobra, dokler je nova. Ni dovolj, da jo obtežite s kamenjem, kajti vihar jo bo kljub temu raztrgal na posameznih mestih. Da se to ne zgodi, morate pribiti zvrha po dolgem strešne letve. Ob njih pa zastaja voda in curlja pri žeblih na panje. Streha iz desk je boljša, mora pa biti dobro zbita. Tudi v tem primeru bo tu pa tam zamakovalo.

Najboljša streha je iz pocinkane pločevine, kakršno ima n. pr. vodja D. Č. g. ravnatelj Arko. Sestavi jo iz 60—75 cm širokih in 1.5 m dolgih kosov, ki so nalašč v ta namen napravljeni in varujejo panje pred močo tudi pri stikih, ker so nalašč tako prirejeni. Oglejte si jo prilično, saj jo bo prav rad pokazal.

5. Iz nekega panja mi iznašajo čebele mrtve, skoraj popolnoma godne čebele, ki imajo pokazena krila in so kakor s pajčevino prepredene. Kaj to pomeni? A. Z. v S. v. p. T.

Pod pokrovci zalege rijejo ličinke (črvi) voščene večje. Rove imajo tudi po sredini satov.

S tem pokončujejo čebelji zarod. Vzemite sat za satom iz panja, pregledajte jih natančno. Kjer boste našli celo ravno vrsto pokrovec višjih od drugih, je črv notri. »Rov« odkrijte s pristreno vžigalico, da zasledite črva. Pride tudi sam od sebe na dan, ako s kako palčico ne-

koliko potrkljate po satniku (okviru). Osnajte dno panja; od tam prehajajo črvi v satje.

6. J. M. v R. t. Na vaše vprašanje vam bo rade volje odgovorila Društvena Čebelarna. Tu ni mesto za pojasnjevanje vaše zadeve, ker nima splošnega pomena. Prosim, brez zamere!

Dopisi

Dvodnevni tečaj v Metliki. Tečaj se je pričel v obeh dneh ob 9 zjutraj ter se podaljšal do 7.30 zvečer. Program prvega dne je bil izveden v neokrnjeni obliki. Otvoril ga je preds. g. Anton Križan ob navzočnosti 35 poslušalcev z lepim pozdravnim nagovorom. Posebno je pozdravil navzočne učitelje: g. Barteta, šol. nadzornika v. p., g. učitelja Zajca in Zalarja ter g. sres. ref. Starca. Spričo letošnje katastrofalne čebelarke letine je bilo lepo število tečajnikov dokaz, da je v Belokrajini še vedno dovolj idealnih čebelarjev.

Prvo uro prvega dne se je obravnavala splošna zgodovina čebelarstva, posebno pa vsa pot slovenskega čebelarstva do končnega triumfa A.-Ž. panja, ki je danes popolnoma ponarodel. Naslednji dve dopoldanski uri sta bili posvečeni življenju in anatomiji čebele. Istega dne popoldne od 3 do 6 je bil temeljit pouk o raznih načinih direktne in indirektna vzreje matic. Geslo snovi je bilo: Trotovci v zgodnji pomladi so sramota za čebelarja. Odpravil jo bo le z izločevanjem starih in pohabljenih matic, katere naj nadomeste lepe, mlade plemenite živali. Tečajnike je posebno zanimala indirektna vzreja matic po plemenilnikih. Zadnje dve uri dneva sta bili posvečeni pravilni konstrukciji panja za transport. Zaradi pomanjkanja časa se ni moglo podrobneje obravnavati rojenje, prestavljanje, utiranje satnic, vsajanje rojev itd.

Na željo tečajnikov sta bili prvi dve jutranji uri naslednjega dne posvečeni predavanju pred šolskim čebeljakom, katerega upravlja g. učitelj Josip Zalar. Tu so bile ocenjene in pregledane nekatere družine. Tečajniki so z zanimanjem ugotavljali starostno dobo jajčec in ličink. Pokazal sem barvanje matic ter zasilno in spekulativno pitanje s steklenico in balonom. Ker čebelarji iz okolice Metlike sploh ne pazijo čebel, ampak puščajo satje kar v medišču, sem toplo priporočal nabavo omare za satje in pravilno odevanje plodišč s slamnicami. Predpoldan je bilo dokončano predavanje o pravilni konstrukciji A.-Ž. panja, o kateri si niso bili tečajniki povsem na jasnem. Pobijal

sem običaj grajenja več panjev v enem bloku ter vstavljanje šip v okenca namesto mreže. Tečajniki so uvideli, da je najbolje, ako napake odpravijo, ker bodo spričo razvijajočega se čebelarstva v bližnji bodočnosti mogli prevajati čebele v ajdovo pašo le v pravih in solidnih panjih.

Popoldne istega dne od 3—5 so bile obravnavane najnevarnejše čebelne kužne bolezni. Poudarjal sem znake vsake posamezne bolezni ter načine preprečevanja in zdravljenja bolezni. Od 5—6 je bil razgovor o točenju in čiščenju medu, prodaji ter o proizvodnji medenih produktov: pecivo, medica, žganje.

Od 6—8 se je na soglasno željo tečajnikov praktično demonstracijo šivanje in prirezovanje slamnic ter kuhanje voska. Čeravno je bila priprava za kuhanje zelo nepopolna, smo namen pouka le dosegli. Ves postopek od kuhanja voščin, prešanja, žehtanja do posnemanja in vlivanja sem čim nazorneje podal. Uspeh je bil lep kolač (2 kg) prvovrstnega zlatorumenega voska.

Tečaj je bil zaključen s propagandnim govorom predavatelja o pomenu organizacije čebelarjev, ker le v dobri, zdravi strokovni organizaciji je mogoč napredek in rentabilnost čebelarstva. S. Č. D. v Ljubljani gre v tem prizadevanju vse priznanje in zahvala. Na pritožbe članov, da prodajajo podeželski trgovci čebelarke potrebščine najslabše kakovosti, se je sklepalo o možnosti podružnične zaloge najboljših društvenih izdelkov. Da bo podružnica čim močnejša, naj se potruji vsak dosedanji član, da pridobi vsaj še enega novega člana. Na željo tečajnikov je predavatelj pustil v podružnični oskrbi kot vzorec: A.-Ž. panj, kompletni hramček z dvema plemenilnikoma ter lastni stroj za pletenje slamnic.

Tečaj je zaključil g. predsednik z zahvalo tečajnikom ter predavatelju, ki je s svojim programom obudil podružnico k novemu intenzivnejšemu delovanju.

Število navzočnih tečajnikov se je pri raznih predmetih menjavalo (vojni razpored, praznik), a vendar jih ni bilo nikdar manj kot 20.

Nekaj čebelarških spominov

Fr. Rojina — Zg. Šiška.

(Dalje.)

Po večjem ovinku se vračam zopet v Kolovrat. Pri opisovanju, kako se mi je sponašal prvi panj, ki sem ga bil kupil od Pergala, me je tisti njegov čudoviti, rubinasto rdeči med, čigar izvora ni pogodil ne Pergav kot domačin, še manj pa jaz, vodil na stranpot, da sem jel praviti še o drugih znamenitih medovih in pa o dveh tako silno nasprotujočih si čebelarških letinah. Zdaj naj pa nadaljujem zopet s spomini na svoje skromno čebelarjenje v prvem svojem službenem kraju. Skromno pravim, je bilo moje početno čebelarjenje, ki ga v Kolovratu tudi nisem nameraval razširjati na kako večje število panjov, zakaj edina cesta, ali bolje rečeno kolovoz, ki je držal dol proti Brišam, je bil takrat v tako razdrapanem stanju, da bi v primeru selitve na kak prevoz čebel niti misliti ne bilo. Ostati pa v Kolovratu za nedogleden čas ali celo do svoje upokojitve, ni bilo v mojem življenjskem načrtu; za samo zabavo je pa čebel kmalu dovolj. Toda začetek z enim samim panjem se mi je zdel le preklavrn, zato sem si prvo pomlad dokupil še dva plemenjaka, zlasti ker se mi je nudila za to tako lepa prilika, da kupljenih čebel niti prenašati ni bilo treba. Pergalov gostač, zelo star in močno naglušen možiček, je imel namreč v ulnjaku tudi dva panjova, ki bi ju zavoljo svoje beteznosti prav rad spravil v denar. Pred dvema letoma je našel nekje ubegel roj ter ga ogrebel v Pergalov panj. Drugo pomlad mu je rojil dvakrat; prvca je jeseni podrl, izrojenca in drujca pa pustil za plemo. Izrojenec je bil krasen plemenjak, dodelan do konca v sedem vrst podolžnega satja; drujca je bilo pa za dobro polovico panjů z izključno samim čebeljim satjem brez vsakršne trotovine. Dal sem zanju sedem in pol goldinarja, kolikor ju je možakar pač »štemal«; siromaka nisem maral odirati ter se puliti za nižjo ceno, dasi mi je Pergav dejal, da bom dobil čebele lahko za šest goldinarjev, ker jih je za toliko ponujal že njemu. Bil sem si v svesti, da sem napravil dobro kupčijo, o čemer me je podkrepil tudi Pergav na svoj poseben način. Dejal mi je, da bom imel pri teh čebelah veliko srečo, ker so od takega najdenčka, ki ni bil »zarečen«. O zarečenem najdencu še nisem bil slišal, pa mi pojasni: »Ako roj čebelarju uide, je ta kolikor toliko ozlovoljen, kajpada, zakaj vsak človek je podvržen jezi. Ali blag človek se zna brzdati, se vda v božjo voljo, da za beguncem samo žalostno vzdihne: naj gre v božjem imenu; kdor je pa togoten in povrh še nevoščljiv, pravi za njim: pojdi hudiču v...! Tak roj, vidite, je zarečen.

Navadno ga ne najde noben človek več, ako ga pa le kdo ogrebe, mu največkrat zopet uide; če se pa v panju vendarle ustanovi, tedaj ga ni nikoli nič prida.«

Pergalovo prerokovanje, da bom imel pri tistih čebelah srečo, se je jelo kaj kmalu uresničevati. Pomladna paša se je pričela izredno zgodaj. Naj ponovim nekaj vrstic, ki sem jih bil že nekoč napisal o tej vremenski posebnosti, ki se ne ponavlja morebiti niti za vsakih petdeset let: »Leta 1888. je bila zelo zgodnja pomlad, ali prav za prav mila zima, kajti na sv. Antona dan (17. januarja) smo morali vsa priprta žrela odpreti do kraja, in še so se gatile čebele, site in polne obnožine; taka je bila takrat bérnja na resju. Tista pomlad je bila celo gori v Mojstrani tako izredno topla. Graščak Adolf Gallé mi je pravil, da sta šla z Ambrožičem na svečnico gledat čebele, ki jih je imel ta okoli petsto panjů na prisojni strani Mojstranske planine v resji paši. Ambrožič je odprl mnogo panjů, ki so že kar od kraja novili, iz nekega posebno dobrega pa mu izreže precejšen kos medenega satu ter mu pravi, da naj si le dobro zapomni, kdaj je pokušal nov med v novem satju. Tudi Ambrožič sam ni pomnil kaj takega.« — Potemtakem ni bilo nikako čudo, če so bili tudi roji jako zgodnji. Dne 18. aprila mi je prvo izrojilo »Marijino oznanjenje« — tisti lepi izrojenec od Pergalovega gostača je imel namreč tako končnico. Tako zgodnjega roja nisem imel pozneje nikoli več. Pergav je napovedoval roj že nekaj dni vnaprej. Sedela sva pri ulnjaku ter precenjevala panjove po letenju, pa je dejal: »Moj 'risu' (panj s sliko risa) je prav dober, ali vaše 'oznanjenje' ga še poseka. Tako je vedno letelo, kot bi metlo vleklo, zdaj je pa že začelo pojemat in mora v treh, štirih dneh gotovo rojiti, čeprav ni še nobena jablana zelena. Moj oče so namreč trdili, da čebele nikdar ne rojé prej, preden jablana ne ozeleni. Bil sem še mlad, ko so mi to povedali, in res se je prvi roj še vsako leto, kar pomnim, lahko skril v zelenje, letos bo pa moral sesti skoraj kar na golo.« Prav nič se nisem čudil, da se je tako tudi vse izpolnilo, kajti Pergalove besede so držale vedno kot pribito. Kakih dvajset korakov pred ulnjakom je stala nizka, a zelo širokovejnata jablana, ki se ji je ob času roja še nerazvito cvetno popje komaj majceno rdečilo, listje pa je jelo šele brsteti. Ta jablana je bila sicer magnet za Pergalove roje, ali moj roj se kar ni mogel odločiti, katere veje bi se prijel; poizkušal je tu in tam, a nikjer mu ni bilo všeč, da me je jelo že skrbeti, če jo ne misli popihati. Matica se namreč ni imela kam skriti pred vročimi sončnimi žarki, pa je begala z veje na vejo, dokler se čebele niso slednjič v neki rogovili zgostile ter

pridržale matice. Roj ni bil posebno močan, kakor je to vedno, kadar je paša zelo dobra, ker obilni med zaleganje preveč utesnuje; pa tudi je takrat manj rojev kakor pri komaj srednje dobri paši, ko zaleže matica lahko nič koliko čebel, da potem rojenja ni ne konca, ne kraja. Obilni roji osuše izrojenca dokajkrat do zadnje kapljice medu, in če ni poznejša paša posebno bogata, se kaj rad uveljavi starodavni čebelarški pregovor: veliko rojičev, veliko mrličev. To velja seveda za čebelarjenje v kranjičih, novodobni čebelarji pa si znajo v tem oziru pomagati na tak ali tak način. Nikar naj si pa moderni čebelarji ne domišljajo, da so Bog vedi koliko nad našimi starimi čebelarškimi koreninami; ob slabi letini so si celo enaki: ničesar nimajo ne ti, ne oni.

Nekaj praznih panjov sem pripeljal v Kolovrat že od doma, štiri nove mi je pa napravil neki ondotni mizar natančno po Janševi meri. Pozimi me je slučajno pripeljal kunji sled po na novo zapadlem snegu pod mizarjev vezani kozolec-dvojak, kjer je imel »našpenglanih« nekaj prav lepih lipovih desk, ki bi bile pravšnje za panjove. Ker sled ni držal nikamor dalje, je morala biti kuna skrita kje v klaji, katere je bilo gori na odru še precej in velik sklad škopnikov. Šel sem po mizarja, da bi mi jo pregнал s kozolca. Oborožil se je s pločevinastim pokrovom od krušne peči, njegova žena, ki se je tudi ponudila v pomoč, pa z dvema pokrovkama. Ko sta bila zlezla po lestvi na oder, je jel on udrihati s polenom po pokrovu, ona na vso moč drobiti s pokrovkama, jaz pa sem z napeto puško mirno stal tako, da sem obvladal breg med kozolcem in kakšnih sedemdeset do osemdeset korakov oddaljenim gozdom, kamor bi kuna gotovo poizkušala uiti, ako bi se sploh dala pregnati. Kljub glušičemu hrušču pa precej časa ni hotela skočiti, in šele ko je bila žena s svojima »činelama« zlezla po senenem kupu prav gor pod ostrešje, se je pognala v velikem loku v sneg ter že

napravila nekaj dolgih skokov proti hosti, ali moj dobro pogodeni strel ji je prestregel rešilno pot, da je takoj obležala in živo pordečila snežno belino. Bila je prekrasna, izjemno dolga zlatica s pomarančnorumeno liso pod vratom. Domneval sem že vnaprej, da bo zlatica, kajti belica, katere krzno pa ni tako dragoceno, se zadržuje čez dan rajši v rovih in špiljah.

Z mizarjem sva potem zmerila deske, ki jih je bilo dovolj širokih samo za štiri panji. Pripravil mi je takoj štiri sprednje končnice po Janševi meri, ki sem jo vedel na pamet. Zdaj ne čebelarji nihče več v tako velikih kranjičih; ako bi se pa kdaj le utegnil kdo zanje zanimati, ker so, posebno če so opremljeni z letvicami, še vedno prav dobri panjovi in poceni, tedaj bi našel v Janševem »Popolnem nauku o čebelarstvu« ne le mero, temveč še marsikaj, kar marsikdo ne ve. Sicer bi pa itak moral imeti vsak zaveden slovenski čebelar to zlato čebelarško knjigo, ki je za čebelarstvo vedo to, kar je v naši veri očenaš. Dobiti jo je v Jugoslovanski knjigarni, ki jo je založila že pred mnogo leti, a je ne more spraviti v denar, kakor da bi bilo našim čebelarjem edinole za medeno, ne pa tudi za duševno pašo. — Končnice mi je poslikal podobar Rovšek v Moravčah po stari »cvanckarci« (33 krajcarjev). Slike so bile zelo lepe, a spominjam se samo še ene, namreč Bleda; to pa menda za to, ker sem vanj vsadil tisti svoj prvi roj v Kolovratu. Dasi je bil panj nov in torej čist, ga je Pergav pred ogrebanjem roja, kakor vsakega starega, po nekdanji navadi znotraj močno nadrgnil z zelo prijetno dišečo »čičevno«. Panj sem bil komaj privezal pod roj, a tako, da sonce ni sijalo vanj, pa se je že napravila čebelja procesija kar sama od sebe ter hitela z matico vred noter v senčno zavetje. Resnica je, kar je neki sloviti čebelar — njegovo ime mi je šlo že fuč — tako lepo povedal: »Čebele so sončni otroci, a stanovati hočejo v senci.«

Društvene vesti

Izvršena predavanja:

V Rogaški Slatini je predaval g. Kurbus dne 14. marca o kuhanju voska. Tečaja se je udeležilo 5 čebelarjev.

V Grobljah g. Majer dne 25. aprila o čebeli in njenem življenju, o rojenju in praktičnem delu v čebelnjaku.

V Stični g. Bukovec dne 2. maja o čebelarških opravilih v maju in juniju. Udeležba 30 čebelarjev.

Pri Sv. Florjanu g. Peternel dne 6. maja o razvoju čebel, o vosku, satnicah, prestavljanju, žičenju in brezmatičnosti. Udeležba 24 oseb.

Na Vrhniki je dne 9. maja govoril g. Majer o prestavljanju in vzreji matic. Na predavanju je bilo 45 čebelarjev.

V Šoštanju je g. Peternel predaval dne 9. maja o prestavljanju. Udeležba 30 čebelarjev.

V Mežici je imel predavanje g. Gallob dne 17. maja. Govoril je o čebelnih boleznih in o prestavljanju. Udeležba 25 oseb.

V Ptuj je predaval g. Peternel dne 30. maja, in sicer o izboljšanju paše in o narejenih rojih. Udeležba 52 čebelarjev.

V Ločah je bilo predavanje g. Peternela dne 23. maja, in sicer o vzreji in označevanju matic, o prestavljanju, rojenju in čebelnih boleznih. Predavanja se je udeležilo 44 čebelarjev.

Meseca junija so predavali:

g. Majer dne 6. junija v Radovljici o življenju čebele, zabranjevanju in pospeševanju rojev; udeležba 32 oseb;

g. Majer dne 6. junija v Mojstrani o kranjičih, vzreji matic in o bolezni čebel; udeležba 12 čebelarjev;

g. Martelanc dne 12. junija v Črnomlju o vzreji matic; udeležba 17 čebelarjev;

g. Majer dne 13. junija v Kranjski gori o pospeševanju rojenja, o praktičnem delu v čebelnjaku; udeležba 12 čebelarjev.

XVII. seja dne 22. aprila 1937. Odbor je odobril zapisnik občnega zbora. Razpravljal je o rejnem okrožju, ki ga namerava društvo ustanoviti v Selcih in gojiti v njem le čisto pasmo naše čebele. G. predsednik je poročal o napovedanem občnem zboru Zveze v Beogradu, g. vodja Čebelarne o novih steklenicah za pitanje čebel, g. predsednik pa o preiskavi čebel v kočevskem okraju.

XVIII. seja dne 29. aprila 1937. Odbor je nadaljeval razpravo o rejnem okrožju v Selcih in njega pregledu, urejeval sklepe občnega zbora, razpravljal o novih pravilih Zveze v Beogradu, razgovarjal se o možnosti sklicanja skupščine Zveze v Ljubljani. G. urednik je poročal, da dobiva dopise glede zboljšanja paše. Odbor je sklenil, da bo prihodnje leto začel razmnoževati vrbo »ivo«.

XIX. seja dne 13. maja 1937. Odbor je odobril nekaj predavanj v krškem, novomeškem in radovljiškem okraju. G. predsednik je poročal o pregledu čebelnih družin v rejnem okrožju v Selcih. Odbor je rešil nekatere zadeve Čebelarne.

XX. seja dne 21. maja 1937. Odbor je razpravljal le o občnem zboru Zveze, ki je bil to pot v Vinkovcih.

XXI. seja dne 28. maja 1937. Odbor je odobril nekatera predavanja in izplačilo nekaterih računov. Vzel je z zadovoljstvom na znanje, da je bil g. prof. Verbič izvoljen za poslovodečega predsednika Zveze JČD. G. prof. Mihelič je poročal o novih pravilih te Zveze in o spremembah, ki jih je občni zbor sprejel.

XXII. seja dne 10. junija 1937. G. predsednik je poročal o razgovoru z banskim čebelarskim referentom g. Okornom glede ureditve ajdovih pasišč. Odbor je določil smernice, kako naj bi se pasišča uredila, ter sklenil k temu poslati tudi svojega zastopnika. G. predsednik je poročal tudi o razgovoru z g. banskim referentom glede rejnega okrožja v Selcih ter o ponovnem pregledu panjev v ptujskem in ljutomerskem okraju. Ker je bil g. direktor dr. Hribar imenovan za šefa veterinarskega oddelka banske uprave, mu je odbor po g. predsedniku in g. uredniku izrazil svoje čestitke. Odbor je razpravljaj nadalje tudi o nakupu omara za sejno sobo.

XXIII. seja dne 17. junija 1937. G. predsednik je poročal o sestankih v Ptuj in Ljutomeru zaradi ureditvi pasišč. Ker je odbor dobil zagotovilo, da bo prejele društvo podporo za zatiranje čebelnih bolezni, je bilo sklenjeno, da se s pregledovanjem čebelnjakov v ptujskem in ljutomerskem okraju takoj prične. Odbor je razpravljaj o mednarodnem kongresu čebelarjev v Innsbrucku na Tirolskem. G. vodja DČ je poročal, da je g. urednik Bukovec odložil vodstvo delavnice za satnice. G. predsednik se je g. uredniku za vestno vodstvo delavnice toplo zahvalil.

XXIV. seja dne 1. junija 1937. Odbor je razpravljaj o pregledovanju čebelnjakov v ptujskem in ljutomerskem okraju in dal navodila izvedencem, ki bodo to delo izvršili. Nadaljeval je razpravo o ureditvi ajdovih pasišč na Ptujskem in Dravskem ter Murskem polju.

XXV. seja dne 9. julija 1937. Odbor je odobril poročilo o urejevanju ajdovih pasišč, ki sta ga podala g. predsednik in tajnik. V glavnem pa je razpravljaj o letošnji sadijski razstavi, ki bo v Mariboru, ki se je bo udeležilo tudi naše društvo.

XXVI. seja dne 15. julija 1937. Odbor je pretresal proračun za ponovni pregled čebelnjakov v ptujskem okraju, ki ga je predložil g. Lenarčič iz Ptuja. Vzel je na znanje II. poročilo o urejevanju pasišč, ki ga je podal društveni tajnik.

Naše podružnice

Ljubljanska podružnica bo imela prihodnjo odborovo sejo v torek, 3. avgusta, ob 8 zvečer v običajnem lokalu. — **Tajnik.**

Podružnica Št. Janž na Dolenjskem je priredila na binkoštni ponedeljek čebelarski sestanek pri čebelnjaku g. Zidarja Ivana na Bistrici pri Mokronogu. Sestanka se je udeležilo preko 40 čebelarjev iz Mirnske doline, kar je dokaz, kako veliko je zanimanje za čebelarstvo v tej dolini in kako potrebna so predavanja o tej panogi. Na sestanku je predaval podružnični predsednik in čebelarski učitelj g. Zdešar Henrik o prestavljanju, odnosno prevešanju čebel v AŽ panjih. Udeleženci, med katerimi je bilo tudi nekaj mladih čebelarjev začetnikov, so z velikim zanimanjem sledili g. predavatelju, ki je to važno čebelarsko opravilo najprvo

teoretično opisal, nato pa še praktično izvedel. — Po predavanju se je vršil razgovor o važnih perečih čebelarstvih vprašanjih in je bilo med drugim tudi sklenjeno, da napravimo potrebne korake zaradi preprečenja dovoza tujih čebel v našo dolino, ki je tako revna na paši, da domače čebele ob srednjih letinah niti zimske zaloge ne naberejo, kje je pa še kaj za čebelarja? Že skozi tri leta moramo posegati v zape.

Podružnica št. IIj. Dne 7. maja t. l. nas je za vedno zapustil g. Franc Rozman, velezaslužni šolski upravitelj v p. Pokopali so ga 9. maja t. l.

Drobir

† **A. Perret Maisonneuve**, član francoske akademije znanosti in francoskega entomološkega društva, je umrl dne 19. aprila v St. Cloudu pri Parizu. Pri preiskovanju satja iz okuženih panjev se je z neko glivico okužil in kmalu nato umrl.

Pokojnikovo ime slovi po vsem čebelarstvu. Prav izviren je njegov način vzreje matic. Njegova tozadevna knjiga »L'apiculture intensive et l'élevage des Reines« je čislana po vsem svetu. Dragoceni so njegovi uspehi preiskovanj čebeljih bolezni in čebeljega telesa.

† **Prof. dr. Jos. Langer**, bivši profesor na praški otroški kliniki, je umrl dne 24. maja t. l. Znamenita so njegova raziskovanja o zdravljenosti čebeljega strupa in o poteku čebelje prebave. Z Röntgenovimi žarki je presvetlil telo žive čebele in napravil lepe fotografske posnetke o prebavljanju, ki so jih čebelarji videli v filmu na lanskem zborovanju nemških čebelarjev na Češkem. Film je vzbudil mnogo pozornosti.

Od kod bastardirane čebele na Kranjskem?

Čudimo se, od kod je v Slovenijo prišlo toliko z laškimi čebelami križanih čebel. Naša čebelarstva zgodovina bi nam v tem pogledu lahko odkrila marsikaj zanimivega. Zvedeli bi, da so marsikje posamezni čebelarji gojili laške čebele in tudi ciprske. Kolikor je meni znano, je imel ciprske čebele celo pokojni znani trgovec s čebelami Mihael Ambrožič v Mojstrani na Gorenjskem. Bile so tako hude, da jih ni mogel imeti doma, marveč v nekem zasilnem čebelnjaku visoko v planini, kamor je postavljaj svoje čebele v spomladansko vresje. Značilno za temperament te čebelje pasme je, da jih vznemirja vsak najmanjši tresljaj. Že s tem, da korakaš proti čebelnjaku, jih razburiš. Ambrožič se je bližal čebelnjaku po prstih, toda nič ni pomagalo: napadle so ga strahovito, dasi je bil še dvajset korakov od čebelnjaka. Zaradi njihove bojevitosti se jih je hitro naveličal.

Kako so ga ljubili in spoštovali, se je videlo na množici ljudi, ki ga je spremljala na njegovi zadnji poti. — Pokojni je bil dolga leta navdušen in vzoren čebelar, ki je pred leti mnogo delal. Prvi je začel umetno čebelariti in poučevati v našem okraju. Navduševal je čebelarje za premično satje, ki je že zelo razširjeno pri nas. Ustanovil je tudi našo čebelarsko podružnico. Bil je tudi vnet sadjar. Pokojni je bil mož plemenitega srca, vedno prijazen; rad nam je svetoval in pomagal, kadar smo bili za kako čebelarsko zadevo v zadregi. Potrži nad izgubo tega odličnega učitelja ga bomo ohranili v hvaležnem spominu.

V Radovljici je gojil ciprske in sirske čebele Fr. Jos. Dokoupil, ki je bil menda po rodu Čeh. Gojil jih je več let, leta 1885 pa celo razstavil na mednarodni razstavi živih čebel v Budimpešti.

V ljubljanski okolici je več let gojil italijanske čebele neki Rund, ki je imel pri Škofljici tvornico za šotni zдроб. Tudi Frank Benton, znameniti ameriški čebelar, ki je več let bival na Kranjskem zaradi kupčije z maticami, je baje v Ljubljani prvotno čebelaril z italijanskimi, ki jih je dobival iz Italije. Na srečo je laške matice kmalu zamenjal s kranjskimi.

Brez dvoma so te tuje pasme vplivale na čistočo naše čebelje pasme. Dandanes ga skoraj ni čebelnjaka v Sloveniji, kjer bi gojili popolnoma čiste sivke. Zadnji čas je bil, da smo se zganili in začeli posvečati čistoči pasme vsaj nekoliko pozornosti.

Pripominjam še, da so si gori omenjena čebelja plemena, kar se tiče barve, precej podobna. Italijanske imajo na zadku rumene ali pa oranžaste obročke, sirske in ciprske pa rdečerrumene, torej temnejše kakor laške.

Panji s starejšimi maticami dajejo povprečno več medu kakor panji z mladimi. O tem se je prepričal tudi že marsikateri slovenski čebelar, vendar je pri nas večina čebelarjev, ki prisegajo izključno na mlade matice. Naravno je, da potem ne morejo zasledovati dela starejših matic in zmogljivosti panjev s takimi maticami. Nekateri čebelarji izmenjajo matice vsako leto. Zato ne morejo vedeti, kako bi se ponašale na smrt obsojene matice v drugem in tretjem letu življenja. So plemena, ki pokažejo vse vrline, oziroma slabe lastnosti šele v drugem letu maticnega življenja. Kdor tedaj izmenjava matice vsako leto, kakor so to delali naši predniki kranjčarji, ne bo nikdar mogel podati trdne sodbe o vrednosti posameznih panjev v njegovem čebelnjaku.

Kako zelo smo v zmoti, če mislimo, da so le enoletne, ali kvečjemu dveletne matice do-

bre za pleme, smo v Sl. Č. že večkrat omenili. Švicarski čebelarji, ki so posebno temeljiti, kar se tiče statističnih podatkov, že več let opozarjajo, da jim nanesejo največ medu panji s starejšimi maticami. Iz letnega poročila vorarlberskih čebelarjev (Bienen-Vater 1-1937) je razvidno, da so dali največ medu panji z maticami, ki so bile v č e t r t e m letu življenja. Ali mislite, da bi pri nas statistika ne pokazala iste slike?

Pameten čebelar bo staro matico obdržal toliko časa, dokler ostane panj na višku zmogljivosti. Izmenjal jo bo šele tedaj, kadar opazi prve sledove njenega nazadovanja. Treba pa je, da imamo matice označene, sicer se lahko pripeti, da odstranimo mlado matico, ki si jo je panj tisto leto brez naše vednosti na tihem izpodredil (prelegetl).

Pol čebela, pol trot. Gospod Jože Pastor iz Črne pri Kamniku nam je poslal »čebelo«, ki je imela zadek kakor vsaka čebela, glavo (oči) pa trojto.

Pred ajdovo pašo. 1. Preglej vse družine zaradi matice in stanja medu.

2. Osirotele panje, zlasti zelo oslabiljene, pridruži sosednjim plemenjakom.

3. Izrazite slabiče, ki jih ne nameravaš pridržati za pleme — saj taki panjo sploh niso za to! — kasiraj še pred ajdovo pašo.

4. Zapomni si enkrat za vselej, ako name-ravaš peljati čebele v ajdovo pašo, da ne smeš vzeti s seboj nobenega brezmatičnega. Tudi slabičev ne jemlji s seboj. Če se vname rop, podležejo taki panji prvemu navalu ropnic.

5. Vsak panj, ki ga postaviš v pašo, mora imeti vsaj 3 kg medene zaloge. Primeri se, da je ajdova paša prve dni slaba. Lačne čebele potem ne morejo izkoristiti poznejše dobre paše. Suhi panji ne morejo odbiti napadov ropnic.

6. Vse pomanjkljivosti pri panjih uredi še pred prevozom. Panji, ki iz njih lahko uhajajo čebele, naj ostanejo doma. Škoda živali, ki se med vožnjo pogubi in nadleguje čebelarja in delavce.

7. Skrbi, da bodo panji na pasišču pod dobro streho in pod stalnim nadzorstvom. Pouči lastnika pasišča, kaj naj stori ob ropu.

8. Poskrbi za napajališče za čebele tam, kjer ni vode v bližini.

9. Čebele postavi v pašo pravočasno, ne pre-zgodaj, ne poznamo. Odpelji jih takoj po končani paši.

10. Ne pozabi vzeti s seboj orodja, ki ga boš morebiti potreboval. Premisli dobro, kaj ti je treba in zloži vse v primeren zabojček, tako da boš imel vse pri rokah.

11. Pusti doma togoto, preoster jezik, oblastnost, bahavost, zavist, nestrpnost in ve-

like nade. Te stvari ti ne bodo koristile, kvečjemu škodovala.

12. Postavi v pašo samo toliko panjev, kolikor si jih prijavil in jih je občina potrdila.

Kurjenje čebelnjakov ob nenadnem velikem padcu toplote spomladi bo po mnenju »Schweiz. Bztg.« v 10 letih splošno v navadi. V vsakem čebelnjaku bo pečica, da bo čebelar lahko postregel čebelam s toploto, kadar bo sila, n. pr. pri jesenskem pitanju ob mrzlih nočeh, ali spomladi ob hudem mrazu, da se zalega ne bo prehladila.

Od slovenskih čebelarjev je edini g. Znideršič delal poizkuse z ogrevanjem čebelnjaka. Te ga je že mnogo let. Prav bi bilo, da bi nam povedal, kako se mu je to obneslo.

XI. mednarodni čebelarški kongres bo letos v Parizu od 10.—13. avgusta. Program je zelo pester in obsega poleg predavanj in ekskurzij tudi posebno čebelarško razstavo na pariški svetovni razstavi.

Kdor se zanima za ta kongres, dobi tozadevni prospekt v Društveni čebelarni v Ljubljani. Na kongres opozarjamo zlasti tiste čebelarje, ki nameravajo potovati na pariško razstavo.

72. potujoče zborovanje nemških čebelarjev je bilo od 31. julija do 3. avgusta t. l. v Innsbrucku na Tirolskem.

Zrelo zgoraj. Čebelar Philipp v Döbelnu na Saskem pripisuje takemu žrelu same dobre lastnosti, žrelu spodaj pa vse strahovitosti: vlažne stene panja, vlažna okna, vlažno satje, plesnivo satje, smrdeče, vlažne mrtve čebele, da celo grižo. To enostransko stališče mora vsakogar osupniti. Dr. Kramar je rekel: »Prezimujte zračno, toda brez prepriha.« Če okenca (n. pr. steklena) in vratca pretesno (neprodušno) zapirajo, se v panju lahko pojavijo omenjeni nedostatki. Zato moramo skrbeti, da vlažen zrak iz panja lahko odhaja. To dosežemo z zračnimi blazinami in slamnicami. Potem prezimujejo čebele tudi v panjih z žrelom spodaj ravno tako dobro. — Schweiz. Bztg.

Originalna vaba za roje. Švicarski čebelar Müller je obesil na vejo nekega pritličnega drevesa, 1,20 m od tal, navadno zrcalo. Lansko leto je imel sedem rojev. Dva sta se usedla tik zrcala, ostali pa v njegovi bližini, in jih je bilo lahko ogrebat.

To vest je objavila Schweizerische Bztg. Je zelo resna in vsega uvaževanja vredna. Le kaj vse bomo še brali in slišali!

Bolezni matic. Zadnja leta se zlasti švicarski čebel. znanstveniki ukvarjajo z raziskovanjem bolezenskih pojavov pri maticah. Iz dr. Morgenthallerjevega tozadevnega poročila za leto 1936 povzamem, da je 87 preiskanih bolnih matic imeli sledeče bolezni: 37 bolešno

jalovost, 2 parasitarno melanozo, 5 usihanje jajčnika, 9 zagatenje spolnih kanalov, 6 gluho jajčkov, 7 nose mavost, 9 bolezni blatnika (kamni, tvori, zapeka), 2 obolenje mešička za strup, 4 notranjo in zunanjo pohabljenost, 1 pritlikavost telesa, 5 neznane vzroke bolezni.

Iz tega sledi, da obole tudi matice, kakor druga bitja ženskega spola, zlasti na spolnih organih. Velik odstotek tistih matic, ki pravimo o njih, da niso dobre, utegne bolehati na tej ali oni izmed navedenih bolezni.

»Kako biološko preprečim rojenje čebel«, je naslov članka, ki je bil lani objavljen v »Praktischer Wegweisser«. Ker je način preprečevanja, ki ga člankar opisuje, sličen našemu pomladanskemu prestavljanju, ga podajamo v izvlečku.

»Sat, na katerem najdemo matico, postavimo v sredo plodišča. Na vsako stran denemo po eno satnico, nato po en izdelan sat, seveda mlad, potem zopet satnici in nazadnje še dva izdelana sata, ki jih pa pri prav močnih panjih lahko tudi nadomestimo s satnicami. Rešetko gori in zalego v medišče, pa smo gotovi.

Kaj dosežemo s tem? Predvsem, ne da bi gnezdo raztrgali, popolno obnovo plodišča. To predstavlja tako rekoč razvoj roja in je nekaj predčasno vzet roj, ne da bi se družina razcepila. Pri primerni paši se bo popolnoma razvila.

Zakaj na obeh straneh matičnega sata po eno satnico? Prvič družino z lepo ali z grdo prisilimo, da gre na delo. S tem jo odvrnemo od misli na rojenje, kajti ustvariti si mora predpogoj za obstanek, strnjenost gnezda, čeprav še tako majhnega.

Drugič: občutek presledka smo zbudili s tem, da smo dali satnicama na obeh straneh izdelane sate in prav to spodbuja družino, da gradi, ker vrzeli mora na vsak način zamašiti.

Člankar nasvetuje, naj čebelarimo le z nerojivnimi družinami. Zaključuje, da to ni nikakva teorija, ampak odkar tako dela, ni dobil nobenega roja, pač pa več medu. A. Ž.

Tako je treba delati. V okolišju Enskirchen v Porenju so čebelarji zaradi izboljšanja paše doslej nasadili: 70.000 akacij, 10.000 različnih medečih grmičev, 100 javorov, 200 lip in 800 sadnih dreves.

Tudi pri nas bi bilo marsikje potrebno, da bi se po tem zgledu ravnali. Tistih časov, ko so pečene piške same na krožnik priletele,

žalibog ni več. Se bomo pač morali zganiti, če bomo hoteli imeti site čebele.

In robinija (akacija) v hladnih krajih? Nič posebnega! Vsi vemo, da je akacija za vzhodne kraje naše države to, kar je za naše ajda ali jelka. Tam pridelajo ob ugodnih letinah velike množine akacijevega medu. Tam medi to drevo tako, da dnevni donosi pet, šest in tudi več kilogramov niso nič redkega. Pri nas medi akacija izdatneje le na Dolenjskem in v krajih vzhodno Ptuja. Drugod še nihče ni pridelal akacijevega medu, dasi so kraji, kjer je tega drevja precej.

Za presojanje vrednosti akacije v hladnejših krajih, se mi zdi ravno severnovzhodni del Ljubljane prav značilen. Na Ljubljanskem gradu in po Golovcu je precej akacije, toliko da je na nekaterih krajih, kadar cvete, vse belo. Čebele se štiri ali pet dni že zgodaj zjutraj v curkih vsipavajo iz panjev, da poberejo iz cvetja medečino, ki se čez noč v časah nabere, toda že proti deseti uri polet ponehava, popoldne pa ni več življenja pri žrelih. Šele proti večeru se zopet spuste v hrib. Tudi če je vreme za medenje ugodno — toplo, sončno, soparno, toda brez vetra in žege — se bera na akaciji v panjih skoraj nič ne pozna. Le tu pa tam najdemo v satju kako kapljico medu... In vendar so za časa akacijevega cvetenja vse ulice okoli grada prepojene z vonjem, po cvetju pa šume čebele kakor v roju.

Iz tega lahko zaključimo, da medi akacija obilno le tam, kjer so podnebne in talne razmere zanj ugodne, oziroma primerne. Zato je to drevo primerno za izboljšanje paše le tam, kjer zares dobro medi. To lahko povejo starejši čebelarji dotičnega kraja, kjer name ravajo čebelarji izboljšati pašo s sajenjem akacije. S tem, da ne medi v Ljubljani, še ni rečeno, da ne medi n. pr. na Bledu ali v Zasavju, toda preudarka je vendarle treba, preden se odločimo za sajenje večjega števila teh dreves.

Listnica uredništva. Vse gospode sotrudnike prosimo, da pošljejo kaj gradiva za Sl. Č. Suša je precejšnja. Tudi dopisi iz raznih krajev bodo dobrodošli.

Gospodu V. R. v L. — Sedaj so počitnice in je čas, da se spomnimo Sl. Č. Bilo bi zelo prav, ako pošljete oblubljenoto.

Sklep za uredništvo je 20. dne vsakega meseca. Pisma in denar za društvene namene je naslavljati na »Slovensko Čebelarstvo« v Ljubljani. Ček, račun št. 11.066. — Blagovne pošiljke (vosek, med) in naročila za čebelarske potrebščine je pošiljati na »Društveno Čebelarstvo« v Ljubljani, Tyrseva c. 21. Telefon 35-45. Ček, račun št. 15.645. — Društveno tajništvo je v Ljubljani, Poljanska c. 13/I. Telefon 38-38

Knjige, ki jih ima Čebelarstvo društvo v zalogi:

Napredno, umno in dobičkanosno čebelarstvo zahteva od vsakega čebelarja ogromno strokovnega znanja, ki si ga pa more čebelar pridobiti le z dobrimi knjigami. Zato priporočamo, da si čebelarji nabavijo sledeče knjige, ki jih ima društvo na zalogi:

Donat Jug: Praktični čebelar, obsega 300 strani in 140 slik ter opisuje vso snov, ki jo o čebelarstvu mora vedeti napreden čebelar. Velja v platno vezana Din 50.—, mehko vezana Din 40.—. Za poštino je poslati še Din 5.— za vsako posamič poslano knjigo.

Prof. Josip Verbič: Čebelne bolezni, ki obsega 48 strani in opisuje, kaj povzroča, kako spoznavamo in zatiramo čebelne bolezni. Jako poučna knjižica bo rešila življenje marsikateri čebelni družini, če se bo čebelar ravnal po njej. Velja Din 2.—, za poštino Din 1.—.

Stane Mihelič: Anton Janša, slovenski čebelar, obsega 164 strani in opisuje zgodovino našega čebelarstva in življenje ter delo Janše — očeta slovenskega čebelarstva. Iz spoštovanja, ki smo ga dolžni Janševemu spominu, ne bi smela ta knjiga manjkati v nobeni čebelarski hiši. Velja za člane Din 20.—, za nečlane po Din 25.—.

Prof. Josip Verbič: Vrednost in poraba medu, priročna knjižica obsega 24 strani in opisuje vse, kar je treba vedeti o vrednosti in porabi medu. Velja le po Din 1'50 in je zelo pripravna za reklamo.

Razne slike Janše iz njega rojstnega kraja in hiše. Slike naj bi bile, prilepljene na lepenko, okras vsake čebelarske hiše. Cena Din 2'—.

Društvo ima na zalogi tudi nekaj nemških knjig, ki jih oddaja po zelo nizkih cenah. To so:

Bienenzuchtsbetrieb, I. del, spisal Br. Rothschütz, posestnik nekdanjega čebelarskega podjetja Podsmreka pri Višnji gori. Cena Din 5.—. Obsega 443 strani z jako važnimi sestavki. Je sicer nemška knjiga, a opisuje našo kranjsko čebelo in naše razmere.

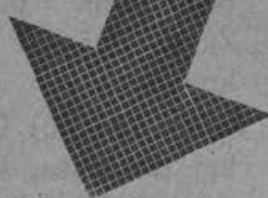
Die Volks- und Mobilzucht der Krainer Biene, spisal Br. Rothschütz. Cena Din 2.—. Obsega 68 strani in je neobhodno potrebna za vse, ki se bavijo s kranjiči.

Die erprobte Honig-Köchin, razprodano.

Čebelarji!

Kdo Vam najboljše
postreže s čebelarskimi
potrebščinami?

Društvena Čebelarna
v Ljubljani, Tyrševa c. 21

ki je domače podjetje in last
Slov. Čebelarskega društva

Ček, račun 15,645 - Telefon 35-45

**Največja zaloga čebelarskih po-
trebščin v dravski banovini**

Kupuje

vosek in med po najvišjih dnevnih cenah

Prodaja

vse čebelarske potrebščine, najboljše
kakovosti, po nizkih in solidnih cenah

Svojim članom in podružnicam daje pri-
merne popuste. Zahtevajte cenik

Čebelarji, podpirajte z naročili lastno podjetje